

JUST-AG-2016-02

Support of national and transnational projects to foster judicial
cooperation in civil matters

JUSTICE PROGRAMME

GA No. 764210

e-MEDIATION:

PROMOTING ICT TOOLS TO CROSS-BORDER DISPUTES RESOLUTION

WP4 Dissemination and Exploitation

D4.8 Policy Recommendations

Law and Internet Foundation

Executive summary

This document constitutes deliverable D4.8 Policy recommendations of the e-MEDIATION project, which includes recommendations on mediation and online mediation. These recommendations apply to all EU, and only few of them are narrowly related to the Bulgarian context, given the national scope of the project. Each recommendation is analysed from the perspective of the context that it comes from. All recommendations are based on research undertaken within the project and the feedback gathered during the e-MEDIATION project events.

The document is drafted in English and Bulgarian. As an Annex, there are the printing versions of the recommendations, which were distributed among the participants of the international conference.

BG VERSION

Contents

Въведение.....	29
1. Нужда от регулация на електронната медиация.	30
Контекст	30
Препоръки.....	33
2. Нужда от определяне на категория спорове, които да се разрешават по алтернативен път. Допълнителни проучвания във връзка установяване на спорите, подходящи за медиране, следва да бъдат стимулирани.....	34
Контекст	34
Препоръка	35
3. Дебатът за задължителната медиация следва да бъде продължен.	37
Контекст	37
Препоръка	38
4. Популяризиране на медиацията сред младите хора и бизнеса – създаване на медиационна култура. Включване на медиацията в учебната програма – изучаване на похватите на медиацията.	40
Контекст	40
Препоръки.....	42
5. Включване на медиацията като задължителен предмет в юридическото образование.	43
Контекст	43

Препоръка	44
6. В българския закон – нужда от прецизиране на 6-месечния срок на медиация и последиците от него, когато страните искат да продължат.	45
Контекст	45
Препоръка	45
7. Засилени усилия към въвеждането на национални схеми за електронна идентификация.	46
Контекст	46
Препоръка	47
8. Упражняване на медиаторска професия в страните от ЕС. Въвеждането на единни стандарти.	48
Контекст	48
Препоръки	49
9. Стимулиране на медиацията не само на ниво ЕС, но и извън ЕС.	51
Контекст	51

Въведение

Проектът e-MEDIATION се води от три основни цели - да допринесе за еднаквото и ефективно прилагане на Директива 2008/52/ЕО; да създаде сигурно и удобно информационно решение за онлайн медиация на трансгранични спорове; да насърчи развитието на медиационна култура в българското общество.

След използването на много и различни видове проучване по темата развитие на медиацията в България и в Европа по време на проекта, и след изграждането на платформата e-MEDIATION, работещият екип по проекта е добил ясна представа за текущото състояние на медиацията в България и отвъд, както и специфичните нужди за подобрене, идентифицирани от практикуващи професионалисти, академици и експерти в областта. На база на тези резултати, на проучванията във връзка с изграждането на платформа за електронна медиация, както и на събраната обратна връзка от проведените дейности по разпространение на резултатите от проекта, са създадени и настоящите препоръки за политики в областта на медиацията и електронната медиация.

Всяка обособена препоръка е подплатена и от контекста, в който съществува, за създаването на по-ясна картина на нуждите в областта.

10. Нужда от регулация на електронната медиация

Каква платформа може да се ползва? Кое право следва да се прилага за регулиране на процеса по провеждане на електронна медиация? Кой може да поддържа електронни платформи? Как едно лице може да се убеди в надеждността на дадена платформа? На какви условия трябва да отговаря една електронна платформа и поддържащите ги центрове?

Контекст

Регулация на електронната медиация е въпрос, който не може да има еднозначно и бързо разрешение, но следва да се разглежда като възможност, която може да даде по-нататъшен тласък на използването на медиацията като способ за алтернативно разрешаване на спорове.

Правната регулация на електронните способности за алтернативно разрешаване на спорове все още не е намерила своето място в законодателството на държавите членки и ниво ЕС²². Съгласно доклада на Европейския парламент относно транспонирането на Директива 2008/52/ЕС, последната е повишила вниманието на националния законодател върху медиацията като цяло, което обяснява и липсата на специфична регулация в областта на онлайн разрешаването на спорове (ОРС). На ниво ЕС, регулацията на алтернативното ОРС се свежда до сферата на потребителските спорове²³. Регламентът легитимира онлайн платформа за разрешаване на спорове, чиято употреба бележи ръст през последните години.²⁴ Имайки предвид обаче нейния специфичен обхват, остава въпрос за национално разрешение ползването и акредитацията на определени платформи за разглеждане на спорове, чийто предмет лежи извън потребителските.

²² Проучването на Европейския парламент „[‘REBOOTING’ the mediation directive: assessing the limited impact of its implementation and proposing measures to increase the number of mediations in the EU](#)“ показва слабо използване на електронни платформи за медиация. Стр. 135. Последен достъп, осъществен на 9 ноември 2018.

²³ Виж Регламент (ЕС) № 524/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2013 година относно онлайн решаване на потребителски спорове и за изменение на Регламент (ЕО) № 2006/2004 и Директива 2009/22/ЕО (Регламент за ОРС за потребители)

²⁴ Виж [The 2018 EU Justice Scoreboard](#), стр. 37, Последен достъп, осъществен на 9 ноември 2018.

Имайки предвид, че електронната медиация по своята същност не е нещо по-различно от обикновената медиация, то регулацията на електронната медиация не следва да се разбира като нужда от разписване на конкретни процедури, които се извършват в електронна среда, а от нуждата да се осигури безпрепятствено използване на информационните и комуникационни услуги. В тази насока, нормативни актове като Регламент № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 година относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО, имат изключително ползотворно влияние. Но за да се използва пълният капацитет на информационните технологии, този регламент не е достатъчен.²⁵

Възникват въпроси като:

- Как се осигурява възможността медиатори, квалифицирани се в една държава членка, да ръководят медиации в друга държава членка чрез електронни средства? Този въпрос е от особена важност, имайки предвид специфичните национални изисквания на отделните държави членки към упражняването на професията.²⁶
- Как участниците в медиацията могат да са сигурни в самоличността и представителството на страните²⁷?
- Каква е легитимността на електронните платформи за медиация?

Разрешаването на тези въпроси би имало изключително въздействие върху използването на медиацията при трансгранични спорове, особено при изграждането на увереност у страните в легитимността на процедурата.

²⁵ Същият позволява да се признават електронно подписани документи, с електронни подписи издадени от доставчици на удостоверителни услуги в други държави членки.

²⁶ За повече информация виж Препоръка 8.

²⁷ Този въпрос бе многократно поставян по време на събитията, организирани в рамките на проекта. За повече информация виж Препоръка 7.

Видно от заключенията в доклада на Европейския парламент относно транспонирането на Директива 2008/52/ЕС²⁸, липсва информация относно реалния дял на споровете, разрешавани чрез способите на алтернативно разрешаване на спорове (АРС). Нещо повече, в него се припознава липсата на култура на медиация в страните-членки на ЕС. Факторите за последното са многобройни и произтичащи от различни културни и национални особености. Когато става въпрос за ОРС, към тези фактори се добавят и причини, произхождащи от недоверие към електронната среда – сигурност в самоличността на лицата, сигурност в конфиденциалността на информацията, адекватна защита на личните данни и прочие. Тези препятствия обаче не следва да обезкуражават усилията в насока налагането на ОРС, а напротив - фокусът на вниманието следва да бъде насочен към тяхното преодоляване, тъй като както е видно от доклада на Европейската комисия „The 2018 EU Justice Scoreboard”, делът на лицата, използващи онлайн платформата за разрешаване на потребителски спорове, се увеличава. Нещо повече, в доклада на Главна дирекция за вътрешни политики на Европейския парламент относно Оценката на приложимостта на Европейската електронна платформа за разрешаване на спорове²⁹, се дава препоръка за разширяване на приложението на платформата към спорове, които не са възникнали в онлайн среда – което e-MEDIATION цели от момента на зараждане на идеята за проекта.

Същевременно в България, като част от общите усилия на държавата към изграждането на електронно правосъдие и доизграждане на електронното управление, се правят постъпки към осъществяването на национален проект за медиация, който да подпомогне Министерство на правосъдието при модеризирането на единния регистър на медиаторите, което е показателно за интереса на българската държава към развитието на медиацията в България.

²⁸ [REPORT on the implementation of Directive 2008/52/EC of the European Parliament and of the Council of 21 May 2008 on certain aspects of mediation in civil and commercial matters \(the ‘Mediation Directive’\) \(2016/2066\(INI\)\) from 27.06.2017](#)

²⁹ Вж. [Assessing the Scope of European Dispute Resolution Platform](#)

Препоръки

Развитие на законодателната уредба за установяване на легитимност на електронни платформи за алтернативно разрешаване на спорове. Акредитацията на центрове, поддържащи електронни платформи, като информацията да бъде централизирана на европейско ниво.

Създаването на унифициран механизъм за акредитация на центрове и платформи, поддържани от тези центрове, би повишило доверието на гражданите у тези платформи. Централизирането на тази информация на ниво ЕС, би позволило на гражданите от други държави членки да се уверят в легитимността на платформата, респ. да я използват. В тази връзка препоръчваме установяването на минимални стандарти на ниво ЕС, на които да отговарят медиационните центрове и поддържаните от тях електронни платформи и процедура по акредитация на електронни платформи.

11. Определяне на категория спорове, които да се разрешават по алтернативен път. Допълнителни проучвания във връзка установяване на спорите, подходящи за медиране, следва да бъдат стимулирани

Кога точно може да се приложи медиация? Кога не е подходяща?

Контекст

Както се посочва в съображение 10 от Директива 2008/52/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2008 година относно някои аспекти на медиацията по гражданскоправни и търговскоправни въпроси „...*директивата не следва да се прилага за права и задължения, по отношение на които страните не могат да вземат сами решения съгласно съответното приложимо право. Подобни права и задължения се срещат особено често в семейното и трудовото право.*“ На практика, в това съображение се поставя акцент върху неприложимостта на медиацията по отношение спорове, които касаят упражняването на права и/или изпълнението на задължения, за които е предвиден специален ред. Това е обяснимо с оглед неформалния характер на процедурата по медиация. Упражняването на тези права и задължения може да се различава от държава до държава. Поради това определянето на спорите, към които медиационната процедура би била приложима, е въпрос на национално законодателно разрешение.

Наред с посочените от Директива 2008/52/ЕО спорове, експерти определят и други категории спорове като неподходящи за разрешаване чрез способите на медиацията³⁰.

³⁰ Например, вж Phil Neiman- [When is mediation inappropriate?](#)

В българския закон, както и в редица други, се посочват правните сфери, в които може да се прилага процедурата по медиация.³¹

В действителност, в съображенията на директивата е взето предвид, че тъкмо в семейноправните и трудовоправните спорове медиацията може да има ограничено приложно поле. Същевременно делът на споровете, които се разрешават чрез медиация, е най-голям предимно в тези две области.

По всеобщо мнение на медиаторите в България, една от най-успешните сфери за приложение на медиацията е семейноправните спорове. На ниво ЕС обаче, семейноправните спорове не са обект на самостоятелна регулация чрез директива или регламент. Тъкмо поради това допълни проучвания следва да анализират при кои видове спорове в рамките на семейното право може успешно да се въведе идеята за задължителна медиация.

Създаването на центрове по медиация към съдилищата в страната, в продължение на настоящата практика, би спомогнало пренасочването възможно повече спорове към алтернативните методи за разрешаване и по този начин ще бъде намалена натовареността, характерна за състоянието на съдебната система у нас.

Препоръка

Провеждане на национални проучвания, които да установят специфичните категории спорове, към които прилагането на медиацията е подходящо.

³¹ See, REPORT on the implementation of Directive 2008/52/EC of the European Parliament and of the Council of 21 May 2008 on certain aspects of mediation in civil and commercial matters (the 'Mediation Directive'); Croatia's mediation act - <https://www.hgk.hr/documents/mediation-act586b9f6251f81.pdf>

Резултатите от тези проучвания биха стимулирали процеса на определяне на категории спорове, спрямо които може да се въведе задължителна медиация, респ. различните форми на задължителност. Това от своя страна ще доведе косвено до:

- повишаване на културата по медиация;
- намаляване натовареността на съдилищата.

12. Дебатът за задължителната медиация следва да бъде продължен

Кога е възможно да има задължителна медиация? Общозадължителната медиация не е панацея. Кога е подходящо да се възприеме подхода за задължителна медиация и/или задължително насочване и/или задължителни разпореждания на съдия за провеждане на медиация?

Контекст

Задължителната медиация също е въпрос, на който не може да се даде едностранчив отговор и чието решение следва да бъде предшествано от задълбочени проучвания. Могат да се приложат множество аргументи за и против задължителната медиация. Задължителността се противопоставя на една от най-основните характеристики на медиацията, а именно нейната доброволност, поради което въпросът за въвеждането на подобно задължение поставя редица предизвикателства.³² Същевременно, опитът на Италия в тази насока показва положителния ефект на медиацията върху натовареността на съдилищата. Ето защо дебатът за задължителната медиация има своето място тук.³³

Заедно с това, следва да се има предвид, че задължителността на медиацията може да има различни форми – задължителна първа среща с медиатор, възможност на съдията да разпорежи задължителна медиация, задължително информиране на страните относно възможността за медиране на спора както от съдиите, така и от техните доверители, задължителна процедура по медиация, която да предшества съдебния процес и прочие.

Вземането на политическо решение за въвеждане на задължителна медиацията следва да бъде съпътствано от множество проучвания най-вече с фокус определяне на категорията споровете, които да бъдат обект на медиация.

³² Виж [Menini and another v Banco Popolare Società Cooperativa \(Case C-75/16\) \(14 June 2017\)](#).

³³ Виж Study of European parliament „[‘REBOOTING’ the mediation directive: assessing the limited impact of its implementation and proposing measures to increase the number of mediations in the EU](#)“ показва как елемента на задължителност води до изключително увеличение на провежданите медиации. Стр.8.

Същевременно задължителната медиация ще постави изостри проблеми като:

- липса на култура на медиация и достатъчно добре подготвени специалисти; в тази връзка съдиите следва да притежават знания в областта на медиацията и да разпознават подходящи за разрешаване чрез медиация спорове;
- негативна нагласа на юридическото съсловие.

Тези проблеми са показателни за тясната взаимосвързаност на факторите, които възпрепятстват налагането на медиацията.

Препоръка

Формиране на дебат около различните форми на задължителна медиация.

Задължителната медиация не следва нито да се изключва а priori като законодателна възможност, нито да се възприема като панацея спрямо разрешаването на проблема, свързан с натовареността на съдилищата. Поради това следва да се продължат и задълбочат усилията в дебата за задължителната медиация, като се направят постъпки в следните насоки:

- необходими са допълнителни проучвания с цел определяне на категориите спорове, които са подходящи да бъдат обект на задължителна медиация, в рамките на за съответната правна система - семейни спорове, потребителски спорове, делби, търговски спорове, застрахователни спорове, съответно техните подвидове (вж. Препоръка 3);
- необходими са проучвания на различните форми на задължителност и тяхната приложимост към съответни категории спорове;
- необходимо е да се установят минимални стандарти, на които да отговарят практикуващите медиатори;
- необходимо е да бъдат продължени, вкл. изменени усилията за повишаване на културата на медиация както сред юридическото съсловие, така и сред гражданите в цялост.

Проучвания под формата на въпросници, допитвания, анкети сред юристите - адвокати, юрисконсулти, съдии и др. биха помогнали да се разкрият очакванията им от медиацията, за да я препоръчват на клиентите си активно, т.е. следва да се изготви стратегия, която цели преодоляване на препятствия пред популяризирането на медиацията, включително електронната медиация.

13. Популяризиране на медиацията сред младите хора и бизнеса – създаване на медиационна култура. Включване на медиацията в учебната програма – изучаване на похватите на медиацията

Как да се продължат усилията за популяризиране на медиацията? Как да се разбере философията на медиацията още в рамките на обучението на ученици и студенти?

Контекст

Проведените събития в рамките на проект e-MEDIATION доказаха, че липсва знание у широката общественост за същността на медиацията – извън медиаторското съсловие, липсва разбиране и познаване на положителните страни на алтернативните способности за разрешаване на спорове. Особено сред юристите се наблюдава тенденция да се смесват, респективно да се търси аналог на концепции, приложими към съдебния процес, но които същевременно нямат място в медиацията, т.е. налице е липса на основното разбиране, че медиацията не дава решение на въпроса кой има право или не, а дава общоприемливо и за двете страни решение, до което страните сами достигат в процеса на медиация.

Както бе посочено по-горе, Европейският парламент нееднократно посочва като проблем липсата на култура на медиация. Същевременно, видно от доклада на Европейската комисия „The 2018 EU Justice Scoreboard”³⁴ са се увеличили усилията и начините за насърчаване на медиацията в държавите членки.

В тази връзка следва да се има предвид, че усилията към насърчаване на медиацията не трябва да са насочени само към юридическото съсловие, а към цялата общественост. Медиацията по своята същност не следва да се разглежда толкова като инструмент за разрешаване само на правни спорове, а като инструмент за решаване и на социални спорове

³⁴ Вж, [The 2018 EU Justice Scoreboard](#), Последен достъп, осъществен на 9 ноември 2018.

и проблеми. Тъкмо поради това, същата може да има широко приложение в ежедневието на хората. Медиацията използва така наречените soft skills (включващи умения за комуникация, критично мислене, креативност и сътрудничество), което показва, че тя не е пряко свързана с правото. Тези умения са ключови във всеки аспект от живота – работна среда, бизнес, образование, личен и семеен живот, поради което насърчаването на тяхното изучаване и използване още от ранен етап на образованието, следва да бъде подкрепяно.

Освен това, в литературата се посочва добавената стойност на медиацията в училище, разглеждана като инструмент за изграждане на култура на миротворчество в обществото.³⁵ Към този момент обаче, липсва единна стратегия за насърчаване на медиацията в училищното образование. Използването ѝ като инструмент за разрешаване на спорове/проблеми между ученици позволява същите да се запознаят с медиацията още в училище. Най-разпространената форма за представяне на медиацията в училищното образование е използването ѝ като средство за разрешаване на спорове между самите ученици, като за тази цел следва да се направят постъпки към изучаването на похватите на медиацията от самите деца – а именно творческо мислене и комуникационни умения.

На следващо място, изучаването на медиационни техники все повече навлиза в учебните програми на университетите в различни направления – бизнес мениджмънт, бизнес комуникация, педагогика и прочие, но все още не е намерило своето достойно място³⁶.

От друга страна, за бизнес средите, медиацията е изключително ценен инструмент, позволяващ запазването и дори развитието на партньорски отношения. Поради това, бизнесът следва да бъде запознат с преимуществата на медиацията, за да може самите организации от частния сектор да се обръщат към способите на медиацията. Насърчаване на предприемачите да включват в договорите си клауза за провеждане на медиация, както и

³⁵ Вж. Катина Клявкова, [Училищна медиация](#), Последен достъп, осъществен на 9 ноември 2018.

³⁶ Вж. проучване на Европейския парламент „[‘REBOOTING’ the mediation directive: assessing the limited impact of its implementation and proposing measures to increase the number of mediations in the EU](#)“, стр 157, Последен достъп, осъществен на 9 ноември 2018.

да използват тази възможност преди пристъпване към арбитраж или съдебен процес трябва да бъде цел на съсловните обединения на бизнеса, като БТПП и други асоциации.

Препоръки

Насърчаване използването на училищна медиация.

Включване на медиацията като самостоятелен предмет в повече образователни програми в университетите.

Обучението на медиатори да бъде контролирано – обучителните институции да са част от висши учебни заведения и по този начин да се контролира качеството на обучението.

Бизнес организациите следва да насърчават медиацията.

14. Включване на медиацията като задължителен предмет в юридическото образование

Как да се преодолее скептицизма на юристите? Какво е значението на медиационните техники за практикуващите юристи?

Контекст

Алтернативното разрешаване на спорове е най-често обект на незадължителни учебни дисциплини в юридическото образование³⁷. Същевременно академичната общност в някои държави започва да разпознава нуждата от това юридическото образование да се отвори към използването и изучаването на повече меки умения или т.нар. soft skills.³⁸

В тази връзка, медиацията следва да се разглежда не само като отделен способ за разрешаване на спорове, а като умение, което може да помогне на бъдещите юристи в общуването с техните довереници, развитието на критично и творческо мислене, което излиза извън общоприетите стандарти и конвенционални идеи – това в крайна сметка може да доведе до намирането на нови бизнес възможности за клиентите и справяне с проблеми по нетрадиционен начин. В юридическите среди съществува поговорката, че успешни са не тези юристи, които печелят повече дела в съда, а тези които не допускат споровете на клиентите им да стигнат до съд.

Така медиаторските техники и похвати могат да се окажат полезен помощник в ежедневно работата на юристите и дори косвено да доведат до намаляване броя на споровете чрез ранното провеждане на преговори и постигане на споразумение.

³⁷ Съгласно една от препоръките, направени в проучването на Европейския парламент - „*Courses on mediation, especially mediation advocacy, are very rare in EU law schools, and almost unheard of in business schools... In some cases, these courses are a mandatory part of the degree requirements. Fostering university-level mediation education nurtures future mediation users.*“ - [REBOOTING' the mediation directive: assessing the limited impact of its implementation and proposing measures to increase the number of mediations in the EU](#)“ стр. 216

³⁸ Вж. ADR in Legal Education: The Promise of 21st Century Skills: <https://www.maastrichtuniversity.nl/events/adr-legal-education-promise-21st-century-skills>

Същевременно счита се, че един от успешните подходи за увеличаване броя на спорове, разрешавани чрез методите на медиацията, е именно обучението на съдии и адвокати.³⁹ Познанията на съдиите в областта на медиацията е ключова, за да насочват страните към използването на този инструмент.

Препоръка

Включване на медиацията като задължителна част от юридическото образование.

Насърчаване на безплатни курсове по медиация за практикуващи съдии и адвокати.

³⁹ Вж. [REBOOTING' the mediation directive: assessing the limited impact of its implementation and proposing measures to increase the number of mediations in the EU](#)“, стр 216

15.В българския закон – необходимост от прецизиране на 6-месечния срок на медиация и последиците от неговото изтичане

Как да се преодолеят празноти в правото относно медиационния процес?

Контекст

Строго специфично изискване, свързано с българския закон.

Формулирането на настоящата препоръка се явява резултат на обсъждания с медиатори и правен анализ на действащото българско законодателство.

Самата директива не изключва възможността държавите членки да определят общ срок за продължителността на медиацията. В България е въведен 6-месечен срок, с изтичането на който процедурата по медиация се прекратява автоматично, независимо от желанието на страните да продължат същата. Прекратяването, от своя страна, е свързано с определени правни последици – започват да текат отново давностни срокове; ако страните желаят да продължат процедурата трябва да започнат отначало – т.е. да се установи наново моментът, от който може да се счита, че процедурата по медиация е започнала и прочие. Това създава определено неудобство, имайки предвид възможността платформата, създадена от проект e-MEDIATION, да се използва и за разрешаване на трансгранични спорове.

Препоръка

Прецизиране последиците от изтичането на 6-месечния срок с цел създаване на правна сигурност.

16. Насърчаване въвеждането на национални схеми за електронна идентификация

Проблемът със самоличността на лицата в електронна среда: кой стои зад компютъра, мобилното устройство?

Контекст

На пръв поглед макар и непряко свързана с медиацията, тази препоръка е от особено значение за успеха на електронната медиация. Един от най-често задаваните въпроси по време на проведените събития в рамките на проекта бе свързан с идентификацията на потребителите и как страните могат да бъдат сигурни, че преговарят с лицето, което в действителност е овластено да представлява съответното юридическо лице. За трансграничните спорове този въпрос се повдига с още по-голяма сила. Създаването на доверие към информационните технологии се явява като едно от най-големите предизвикателства в днешно време. Реализирането и интегрирането на подобни платформи с националните схеми за електронна идентификация ще позволят по-широкото използване на онлайн АРС в национални и трансгранични взаимоотношения, особено когато цел на платформата е разрешаването на спорове, които не са възникнали в електронна среда.

Генерално, въпросът за идентификацията на страните в платформи за електронна медиация се negliжира. В повечето случаи страните се регистрират на платформата без наличието на достатъчно гаранции за установяване самоличността на лицата. Възможността страните да се идентифицират пред платформата ще увеличи увереността на страните в легитимността на процеса по медиация.

Подписването на документи с квалифициран електронен подпис в известна степен допринася за преодоляването на този проблем, но смисълът и целта на електронния подпис не е идентификация на лицата, а удостоверяване интегритета на съдържанието на подписан документ.

Препоръка

Използването на електронни способности за идентификация трябва да се насърчава при използването на платформи за електронна медиация, а това може да се обвърже в определен етап с националните схеми за електронна идентификация.

17. Упражняване на медиаторската професия в страните от ЕС. Въвеждането на единни стандарти

Можем ли да разчитаме на еднакво качество на медиацията в отделните държави членки? Колко свободно може да се практикува медиация в друга държава членка? Има ли гарантирано минимално възнаграждение?

Контекст

В доклада за оценка на приложението на Директива 2008/52/ЕО се набляга на положителната практика на държавите членки да въведат задължителна процедура по акредитация на медиаторите и/или поддържането на регистри на медиаторите.⁴⁰ Същевременно следва да се отбележи липсата на единност между държавите членки относно акредитацията на медиаторите да водят медиаторска практика. В същия се посочва, че в някои държави членки е въведено на законодателно ниво изискването за специализирано обучение, докато в други - не. Квалификацията на медиатор в държава членка не му осигурява обаче автоматично правото да практикува като такъв в друга държава членка⁴¹. Към това следва да се добави фактът, че липсва единен стандарт за упражняването на медиаторска практика. Това поставя определени предизвикателства пред използването и интернационализирането на електронни платформи за медиация, тъй като се ограничава възможността медиатори от различни страни да ползват платформи и/или ако ползват такива платформи, то легитимността на упражняваната от тях практика може да се постави под съмнение.

Следва да се има предвид, че не е необходимо медиаторите да имат конкретно образование, а да са обучени да боравят с медиаторските техники. Това поставя под още по-голям въпрос

⁴⁰ Виж препоръка 5 от доклада за оценка на приложението на Директива 2008/52/ЕС <http://www.europarl.europa.eu/cmsdata/122603/juri-committee-mediation-directive.pdf>

⁴¹ Така в българския закон медиатор може да бъде само лице, което отговаря на изискванията на чл.8, сред които е „завършил успешен курс на обучение“. В алинея 4 обаче се посочва, че министърът на правосъдието одобрява със заповед организациите, които обучават медиатори. Пита се тогава, как министърът вписва медиатор, който е обучен от организацията извън България.

увереността на страните, че ще изберат компетентен медиатор. Установяването на единен режим за упражняване на медиаторска професия, както и единен регистър на медиаторите на ниво ЕС със сигурност е трудно постижимо, поради което следва да се предприемат поне постъпки към установяване на единен стандарт, а с това и облекчаване възможността на чуждестранни медиатори да практикуват в други страни членки.

От друга страна, в идеалната ситуация една електронна платформа а priori не следва да бъде обвързана с конкретно място и юрисдикция на определена държава. В тази връзка какво означават правни формулировки като „упражняващ дейност в страна“, когато медиаторът използва електронна платформа? Липсата на регулация поставя предизвикателства пред разрешаването на тези проблеми и показва нуждата от установяването на конкретни правила, които да са приложими не само на национално ниво.

Не е унифицирана и практиката държавите членки да поддържат регистри на практикуващите медиатори. Би било полезно организирането на достъп до регистрите на отделните държави от „едно място“ /например Еуропа.eu/. Това ще улеснява ползвателите на услугата медиация и по-специално трансграничната медиация.

Препоръки

Упражняване на медиаторска практика от чуждестранни медиатори и тяхната регистрация на платформи като тази, разработена по проект e-MEDIATION, ще бъде улеснено от установяването на по-благоприятен режим за упражняване на медиаторска професия в Европа, включително възможност за единен регистър на медиаторите в Европа;

Полезно би било да се разработи единна тарифа за работата на медиаторите в България на национално ниво, за да могат хората от бизнеса и всички други желаещи да ползват електронната медиация да предвиждат приблизително своите разходи, по подобие на предвидимостта на разходите по съдебните и арбитражни производства. Сравнително значително по-ниските разходи биха били стимул за инициране на повече медиации.

Възможността за специализация на обучените медиатори в конкретна област – семейни спорове, трудово правни спорове и др. по примера на Франция също би подпомогнала по-доброто разбиране на обществото и юридическото съсловие за медиацията, както и би гарантирала по-голямо качество в представянето на медиаторите. Проучвания сред самите медиатори в България показват, че практиката, прилагана към адвокатите за разграничаването на младши адвокат и общопрактикуващ адвокат би могла да се въведе и при медиаторите, въз основа на преминалото обучение, специализация, стаж, брой медиации и др. критерии. Въвеждането на допълнително обучение за медиатори, които ще работят онлайн също е тема на дискусия сред практикуващите медиатори в страната.

18. Стимулиране на медиацията не само на ниво ЕС, но и извън ЕС.

Контекст

Глобалният бизнес изисква глобален поглед върху възможността електронната медиацията да се ползва за разрешаването на трансгранични спорове и извън рамките на ЕС. Същевременно всички посочени по-горе проблеми възникват с още по-голяма сила.

Това е свързано с редица предизвикателства:

- прилагане на приложимо право, извън страните членки на ЕС – въпросът за нивото на защита на лични данни и други пряко действащи нормативни актове;
- как страните да са сигурни, че лицата извън ЕС разполагат с надеждни средства за идентификация;
- как страните да са сигурни в защита на лични данни;
- упражняване на медиаторска професия от лица, които не са установени в ЕС;
- признаване и изпълнимост на медиационните споразумения.

Разрешаването на тези проблеми със сигурност не може да се реши в контекста на медиацията, тъй като засяга въпроси от управлението на интернет в цялост и всички предизвикателства, свързани с него⁴². Международното частно право и неговите правила са способът, който съществува към този момент и позволява на страните да разрешават такива спорове, но то не дава отговор на предизвикателствата, свързани с идентификацията на страните по отдалечен начин.

Същевременно стимулирането на дискусия в тази насока не следва да бъде подценявано. Налагането и разпознаването на платформи за медиация в тази връзка би имало благоприятен ефект и тласък в насока еволюция в правната уредба на онлайн способите за

⁴² Вж доклада на Комитета по медии и информационно общество на Съвета на Европа - [Internet Governance Strategy 2016-2017 Progress in implementation of actions and activities](#), стр. 20.

решаване на международни спорове. Дискусията следва да бъде част и продължение на тази свързана с интернет управлението.

Препоръка

Насърчаване на дискусиите относно медиацията по спорове със страни, които не са установени в държави членки на ЕС.

ANNEX

EN version of printing design

